

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A betörő.

A mint a Csendőrségi Lapok 26. folyószámának borsábjain hasonló cím alatt megjelent cikkemben kiemelttem, a betörő egyének különféle specialisták. Vannak közöttük vasuti és szállodatolvajok, betörők, kassza-betörők, besurranók, zsebmetszők, hullafosztogatók (ezekhez tartoznak azok is, kik alvókat vagy részegeket meglopnak) és még más effélék. Intelligenciájuk, ügyességük és reprezentáló képességük szerint térnek le a becsület utjáról a nekik leginkább megfelelő speciális válfaj felé.

Gyakran többen lépnek összeköttetésbe egymással, egész társaságot alkotva, hogy annál könnyebben és ezéltudatosabban végezzenek «munkájukat», ez által gyakran egy sőt több várost hozván izgalomba; vagy pedig oly messzire terjesztik ki «hatáskörüket» (a szálloda- és vasuttolvajok, ékszerlovajok stb.), hogy annak határát meg sem lehet szabni.

Ez utóbbiak csoportjához tartoznak a pénztárbetörők, kik intelligenciájuk és a szerint, hogy bány segéd társ és mennyi segédeszköz áll rendelkezésükre, helyi és nemzetközi betörőkre oszlanak.

Az előbbieket a várost, a hol laknak és ennek legközelebbi vidékét teszik bizonytalaná, az utóbbiak ott munkálkodnak, a hol hirodójuk jó alkalmat talál. Hogy mily messze vagy merre van az illető hely, az náluk mellékes.

Munkájuk keresztülvitele szerint a betörők ismét feloszlának olyanokra, kik modern eszközökkel, ú. m. durranógáz, szénsav, thermit és más modern vegyi szerrekl dolgoznak, (ezek művészek a maguk nemében); továbbá olyanokra, kik a kasszákat fúroik, farago vagy emeltyűformájú vasak segítségével nyitják ki.

Ez utóbbi (ügynevezett) kasszafúrók működését röviden leírom.

Természetes, hogy elsősorban a jó alkalmat keresik gonasztettük véghezvitelére. Ez úgy történik, hogy a tettes vagy annak társa az üzletbelyiségekben, irodák és pénzhelyiségekben feltűnés nélkül teendőket keres magának, miközben körülnéz és mihelyt valamelyik hely alkalmasnak kínálkozik a betörésre, azt megfigyelés alá veszi.

Ilyenkor kipuhatólja, hogy

1. van-e készpénz a szekrényben, mert értékpapírost nehéz és körülményes értékesítésük miatt a betörők nem szívesen visznek magukkal;

2. a szekrénynek melyik helyén van a pénz eltéve, hogy annak megfúrása a szerint történjék;

3. milyen szerkezetű a pénzszerény;

4. mily módon lehet a pénztár helyiségébe jutni;

5. őrzik-e és hogyan őrzik;

6. milyen helyzetben fekszik a ház és bány őrtállóra van szükség;

7. mily szokásaik vannak a háziaknak; különösen azt figyelik, hogy korán vagy későn fekszenek-e és mikor kelnek, hogy a betöréshöz való időt jól válasszák meg; végre,

8. hogy végzik szolgálataikat a biztonsági őrök és mikor járnak a ház előtt. Ha szükséges, zaj által, melyet a betörő társai idéznek elő, elesalják őket.

Ha mindez el van intézve, a tett kiviteléhez fognak.

A pénztár helyiségébe való jutás, annak őrizetétől, fekvésétől függ és ez a betörés nem különbözik a közönséges pénztárbetörésektől. Ha a tettesek a pénztár helyiségében vannak, kezdődik a tulajdonképeni munka, a melyhez a következő tárgyak szükségeltetnek:

1. egy fényszóró lámpa (tolvajlámpás);

2. egy aczélfúró vagy (spirálfúró), mellforgóval;

3. egy szerszám a kerek lapok kivágásához;

4. közönséges törőrud;

5. egy másik törőrud, kiköszörült éllel;

6. kenőolaj;

7. keztyük, hogy nyomok vissza ne maradjanak, melyekről dactyloscopikus felvételeket lehetne készíteni.

A tettes kiválaszt egy helyet a szekrény falán ott, a hol a készpénz van elhelyezve. A gonosztévő először egy kis, czeruzamagyságú lyukat fúr a szekrényfalba. Ebbe a lyukba behelyezi az anyacsavarnak megfelelő fúrót és azt befúrja a falba.

Most a fúrót hozza működésbe egy emeltyű segítségével, mialatt a központban lévő csavar a fúrónak minden fél fordulata után annak fogait mindinkább a pénzszerény falához szorítja.

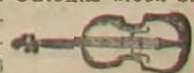
20-30 fordulat után a fúró fogai a pénzszerény falát teljesen átlukasztották és egy kerek lapot is kivágtak.

Ekkor a szekrényközt kitöltő anyagokat (hamu, as-

Első magyar vill. orőre
borend. hangszer-gyár
honvédség, valamint a m. kir.
Oroska és a szabadalmozott Rákóczi tárogató feltalálójá.
Ajánlja enjút gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-
pusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközölkönek. Arjegyzék minden hang-
szerről külön küldetik. Magyarország legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

császári és királyi udvari szállító,
a cs. és kir. kuzos hadsereg, a m. kir.
Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az
Budapest, Lánoshid-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

best stb.) távolítja el, és a belső falat fúrja ki ugyan-
úgy mint a külsőt. Ha ez megtörtént, a tettes a nyilá-
son keresztül benyulhat a szekrénybe és kiemelheti a
benne levő összeget.

A közönséges törörúd és az éllel ellátott törörúd arra
valók, hogyha a fúró a szekrénynek egyes domború he-
lyein felmondaná a szolgálatot, az kíségetse.

Látjuk tehát, hogy egy pénztárbetörés tulajdonképen
igen egyszerű dolog. Csak az alkalom kikeresése, a pénztár
belyiségébe való észrevétlen behatolás és a munka-
közbeni biztonság tulajdonképen a nehéz.

A kiknek kötelessége a gonosztettek feletti örökös,
vagy pedig kiknek saját érdekek követeli, szükséges,
bogy a gonosztévőknek már előmunkálatait is figyelemmel
kísérjék, és mindent jól megvizsgáljanak.

Ha pl. egy pénztárnok, üzlettulajdonos vagy más
efféle foglalkozású egyén észreveszi, hogy valaki az üz-
let vagy pénztárhelyiségben minden különös ok nélkül
magát tevékenyen akarja tenni és ott szemléltet, akkor
legközelebb különös elővigyázatra lesz szükség.

Éppen úgy ne jöjjön zavarba a közbiztonsági organum
sem, ha éjjel valamely bank vagy üzlet előtt valami
igénytelen kinézésű, előtte ismeretlen embert lát. Kö-
bög vagy tüsszent az illető, vagy botját az út köveze-
téhez üti a rendőr vagy csendőr láttára, füttyül vagy
énekel, akkor a közbiztonság fölött örökösnek kétsze-
res figyelemmel és éberséggel kell lenniök, mert lehet-
séges, hogy előre küldött „vigyázó”-val van dolguk.
Ez esetben szükséges lesz a körül levő bázakat jól meg-
figyelni és a legcsekélyebb gyanunál az idegent igazolá-
sra szólítani.

Ez legbiztosabb módja a pénztárbetörés elbarításá-
nak illetve a tettes ártalmatlanná tételének.

A kasszaőrökkel közelothonok a bankházak fosztogatói.
Így 1909. év decemberében — meséli Erich Wulfen — különös tolvajlás nyomá a párisi titkos-
rendőrség. Ugyanis néhány hét óta naponként több,
nagyobb értékű bankpénz tűnt el érthetetlen módon a
bankhivatalok asztalairól. Délutánonként jönnek a pénztári
szolgák körutjukról és a bevett összeget elszámolják a
pénztárosnak. Az ilyen elszámolásoknál azután majd minden
alkalommal hiányzott néhány nagyobb értékű bankjegy,
sőt volt rá eset, hogy egy egész esomagnak nyoma
veszett, a nélkül, hogy bárkit az alkalmazottak közül
gyanusítani lehetett volna, vagy valaki idegen a
fizetési hely körül tartózkodott volna. Ekkor egy
titkosrendőr, a ki már nyolcz nap óta kíséerte
figyelenmel az egyik bankházat, észrevette, hogy
mihelyt a pénztári szolga odalép a fizetőasztalhoz,
ugyanakkor egy elegánsan öltözött úr a szomszédiban
talál magának valami számolási munkát s míg látszólag
a számlák átvizsgálásába mélyedt, aranygombos
sétapalczáját maga mellé fektette. Az aranygomb
hirtelen kettévált, abból egy igen finom harapófogó ugrott

ki a bankjegybalmaz felé és egy kis bankjegyesomagba
fogódzott. Ugyanebben a pillanatban az elegáns idegen
egy közömbös mozdulattal botja után nyult és távozni
akart. Persze lefogták. A tolvaj angol származású volt,
igen előkelően élt s lakásán még két darab hasonló
sétabotot és 20.000 frank bankjegyet találtak a detek-
tívek.

Hasonló fogást csinált különben nemrégiben egy
budapesti detektív is. A magyar államvasutak egyik
málbázó pénztárnoka észrevette, hogy valahányszor fi-
zetést tart a munkásokkal, egy-egy nagyobb bankó min-
dig elvész. Panaszt tett a rendőrségnél, a honnét egy
detektívet küldtek ki az ügy kinyomozására. A detektív
hamar meg is csipte a — különben elég ügyes — tol-
vajt az egyik vasuti előmunkás képeben, a ki úgy kö-
vette el a tolvajlást, hogy a fizetéskor mindig rátette a
botját egy-egy bankjegyhalmazra. Valahányszor vissza-
huzta a botját, egy bankjegy is velejött, miután a bot
vége meg volt enyvezve.

A kosaras ember.

Irta Lindner János őrsvezető.

Nagy volt Orsován 1909 karácsony napján az izgalom,
különösen a vallásos rom. katolikus lakosság közt,
mikor a városban hure ment, hogy egy gyári munkást
aznap virradóra, a kertek alatt meggyilkoltak.

Alkalom szüli a tolvajt: mondja a példaszó. Cikkem
tárgyát képező esetben is épen a kínálkozó alkalom
készítette tettest a bűnre.

S bár több előzőleg elkövetett súlyos bűncselekményért
összesen négy évi és tiz havi fegyházat ült már s még ez a
súlyos büntetés sem tudta őt visszariasztani egy rablógylkossá-
g elkövetésétől; természetesen mint minden gonosztévőt az a
remény kecsegtette, hogy bűne sohasem fog kiderülni. De
hiába reménykedett, tettessége nem maradt titok s ő az
igazságszolgáltatás kezébe került.

De lássuk az esetet:

1909. évi december 25-én délután félnégy órakor
Zachranek J. orsovavasuttelepi lakos jelentést tett az
orsovai őrsön, hogy a Cserna-réten az általa bérelt házhoz
tartozó kertben, a kerítés mellett, kis leányai játszás
közben egy hullát találtak.

A hason fekvő véres halottban felismerte azt az em-
bert, a ki ugyanabban a házban lakó öregasszony nál
lakott; de a nevét nem tudja.

A legjobb órák, 47

legszilidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágáig,
big, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi
jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

Verespatak látképe. (Háttérben a Kirnyik hegy, melyben a legtöbb bányá felkieszik.)

Heten rögtön felszereltünk s a helyszínére siettünk, ott megérkezve, a sok giz-gazban, a már említett állapotban az áldozatot tényleg megtaláltuk, a helyszíni szemlét megejtettük, mialatt a helybeli kir. járásbíró-ságnak az esetről jelentést tettünk.

Az áldozat gyenge, vézna emberke volt, rubáztatának egyes darabjai körülötte a földre dobálva; a még rajta levő két nadrág, egy mellény teljesen felszakitva, gégeje teljesen el volt vágva, úgy hogy csak a nyakcsigolyája tartotta még a fejét testéhez, bátán és mellén 11 nagy szúrásí seb tátongott; a kerten kívül a kukoriczaföldön két nagy vértócsát, s a tócsa körüli nyomok közt a földre tiporva egy ócska erszényt 10 K 16 fillérrel, továbbá egy szakadozott, ócska, sárga színű, úgynöve-zett berliner női fejkendőt, e mellett egy kézikosárnyi mennyiségű buzapolyvát elszórva és végül egy bélyeg-nagyságu darabokra összeszaggyatott munkakönyvet ta-láltunk.

A tettes a kukoriczaföldön végezte el bűnös tettet s áldozatát onnan cipelte a kerítésig, azon pedig átdobta a bekerített kertbe.

Az összetépett munkakönyv darabjait gondosan össze-állítottuk és megállapítottuk, hogy az áldozat Szuru Pál slatinai (Krassósörény m.) illetőségű egyén, a ki az orsovai petróleumgyárban 14 napig mint kazánfűtő volt alkalmazva, a honnét az esetet megelőző nap 14 K 19 fillér felvétele után a munkából kilépett.

Az öregasszonytól, a kinél Szuru Pál lakott, megtud-tuk azután azt is, hogy az esetet megelőző nap regge-lén Szuru fűtő — mint rendesen — a gyárba ment, a hová az öregasszony a reggelijét utána vitte. Szuru azonban akkor este nem tért vissza vacsorára s így az asszony már rosszat sejtett; hogy Szuru bizonyára meg-szökött s a két heti étkezés és lakás árát is magával vitte.

A bevezetett nyomozás során egy orsovai vasutálla-másbéli vasuti őrtil sikerült megtudni, hogy a meggyil-kolt Szuru karácsony előestéjén 6—7 óra között ott járt az állomáson s Petrozsény felé szándékozott el-utazni. A vasuti őr azonban felvilágosította, hogy az esti vonat nem megy tovább, csak Kornyaig, így jobb lesz neki másnap a reggeli vonattal megszakítás nélkül elutazni Petrozsényig. Ezután Szuru Pál onnan eltávo-zott.

Másnap reggel, daczára annak, hogy az áldozatot már a hullaházba szállítottuk, a helyszínét ismét alaposan szemügyre vettük s az egész Cserna-rétet átkutattuk, de sem ez, sem az időközben megejtett orvosi boncolás semmi nyomra vezető fonalat nem eredményezett. Végül kimentünk az orsovai vasutállomáshoz, hogy megtudjuk, mily kinézésű gyári és más munkások lehettek a váró-teremben, akkor a mikor Szuru ott megfordult.

Bemondás szerint egy ragyásképű, vörösbajuszu férfi volt az, a ki Szuruval legtöbbet érintkezett, minélfogva az egész vidéken, különösen pedig Kanicsa és Bogoltin községek legismertebb tolvajfészekében az összes gyanus ragyás és vörösbajuszu férfiakat összekerestük. Három napig azonban semmi eredmény nem volt, mert valamennyi ragyás és vörösbajuszu egyén a hollétét, illetve az Orsováról való hazautaztát igazolta.

Elbatároztuk, hogy ismét a helyszínére megyünk és más irányban kezdünk kufatni. Ez be is vált, mert az első helyszíni szemle megejtésekor, mi ezelőtt három nappal volt, az ott elszórva volt buzapelyvának mit sem

tulajdonítottunk és inkább az előtalált berliner kendő-vel véltünk a tettes nyomára akadni. Alaposabb meg-vizsgálás után azonban felfedeztük, hogy a kendő is tele van pelyvaszálkával. E két tárgy tehát összefüg-gésben állott és ebből az összefüggésből azt következtet-tük, hogy bizonyára tojásárusító egyén lehetett, a ki valószínűleg kosárban tojást hozott s a kendővel le volt takarva.

Eme felfedésből kiindulva sok kutatás után egy bi-zalmi egéntől megtudtuk, hogy a gyilkosságot meg-előző napon egy vörösbajuszu, vidéki fiatal román ember hátaskosárral tojást hozott a piacra, a melyben buza-pelyva is volt s egy a helyszínen talált kendőhöz ha-sonló kendővel volt letakarva.

A tojáskereskedő egyén neve utáni puhatolás azonban sok nehézségbe ütközött, de hosszas utánjárás mellett mégis megtudtuk, hogy Grozoveszku Jon Nika globukrajovai (Krassósörény m.) községbeli az illető, tehát egyene-sen, az Orsovától mintegy 50—60 km.-nyi távolságra eső fentemlített községbe szándékoztunk menni. Bizto-sak nem voltunk még ekkor sem abban, hogy az el-fogandóban találjuk-e fel majd a tettest vagy sem, de biztunk benne, hogy — háttha sikerül. Szerencsénkre megtörtént azután az a véletlen eset, hogy leszállás köz-ben említett község határában egy az erdő felé közeledő kocsin, melyen két fiatal román férfi ült, az egyikben felismertük a keresett egyént s miután nevét megmondta, hogy ő a Grozoveszku Jon Nika, őrizet alá vettük, s hogy a besugóval feltűnés nélkül szembesítsük, Orsovára kísértük.

Utközben — miután az egész vidék népe egyébről sem beszélt, mint a borzalmas gyilkosságról — lépérlöl-lépésre megfigyelték benuünket s már a topleczi vasuti állomáson a vasuti őrtil megtudtuk, hogy az őrizetben levő egyén karácsony éjjel 1/12 órakor ott járt az ál-lomás ajtajánál, hogy a váróterembe betérjen, de mert vonatközeledés ideje sem volt, és Gyanusnak is tűnt fel, tehát onnan elutasították; s a vasuti őr is látott nevezett hátán egy kosarat. Grozoveszku ezután a hol csak lehetett, felismerés végett bemutatottuk, s így meg-tudtuk; hogy karácsonynap reggel öt órakor a herkules-fürdői vasuti állomáson jegyet váltott s haza utazott, a báticas kosarát ott is látták. A Grozoveszku által váltott és a leszállásnál leadott vasuti jegy is megkerült. Majd a rajta levő nagy szürkabátot vettük vizsgálat alá s azon hátul, a vállá magasságában két alig észrevehető, már ki-mosott vérfoltot és buzapelyvaszálkákat találtunk.

Orsován azután az illető bizalmi egyén is felismerte benne azt, a kit ő a jelzett napon a piacon látott.

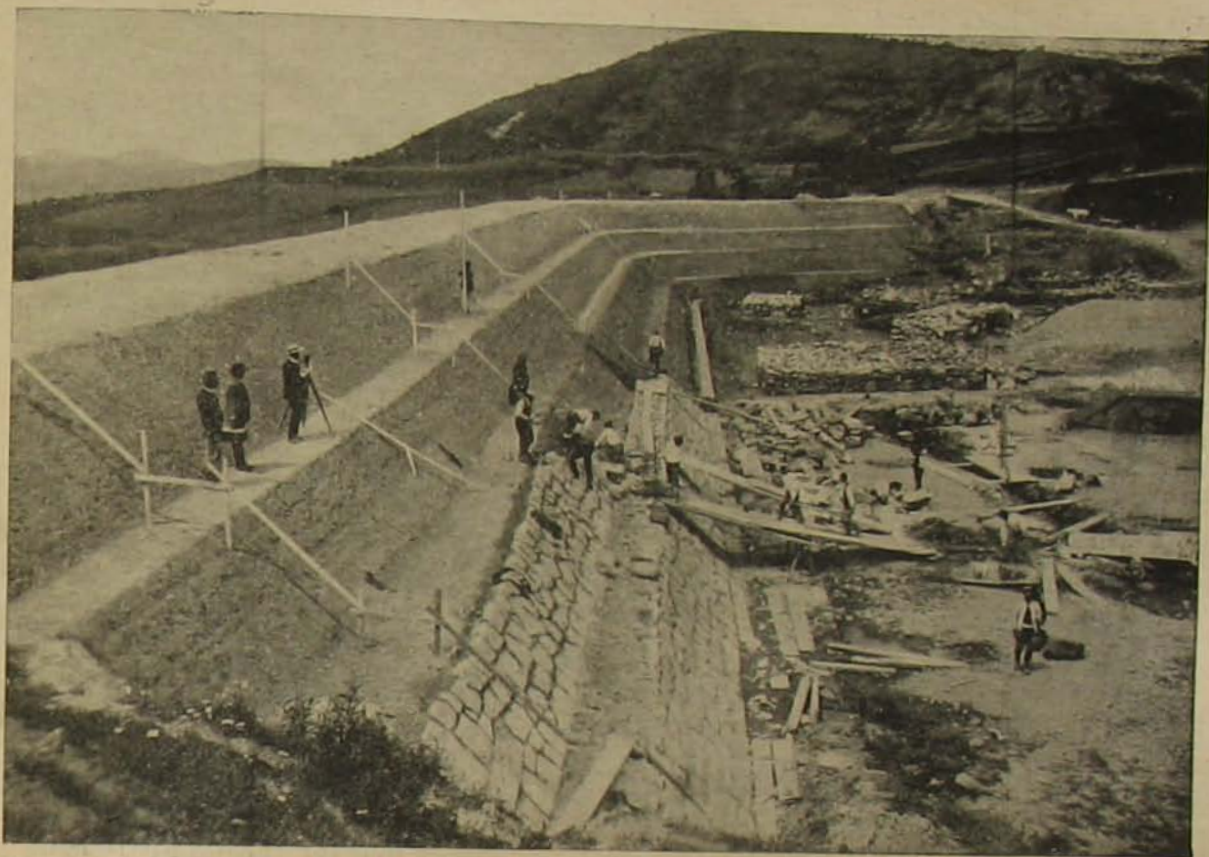
Ekkor tudomására hoztuk az ellene felmerült vádat, mire megszeppenve azt hangoztatta, hogy ő, mikor a kérdéses napon a tojást eladta, még a déli vonattal Or-sováról hazautazott, ezt azonban legjobb akarata mel-lett sem tudta bizonyítani, mikor pedig eléje tártuk, hogy ő Orsován egy vendéglősnél még ugyanaznap a délutáni órákban is árúsított el tojást, előbbi bemonda-sát megváltoztatva azt állította, hogy a déli vonatról lekéselt s így csak este utazhatott el a hót órai vonat-tal. Mikor azonban ennek bizonyítására került a sor, és a topleczi vasuti őrnek állítását eléje tártuk, már azt adta elő, hogy az esteli vonatról is lekéselt s azért el-határozta, hogy gyalog megy buza. S tényleg egész ha-záig gyalog ment. Ez állítását ismét megcáfoltuk, hogy ő mégis csak vonatra szállt, és pedig karácsony reggel

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

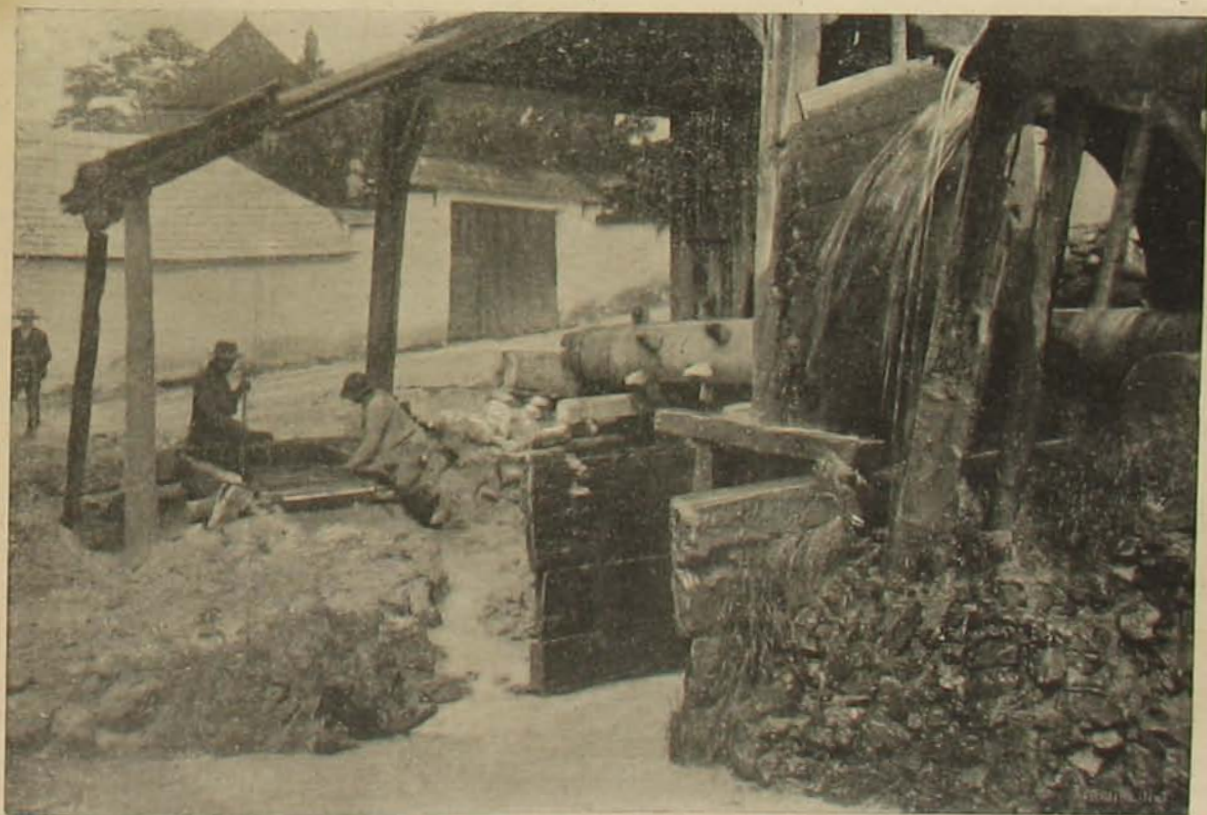
mely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógyszárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kisponten. Orvosok által ajánlva. Három dobozúal ingy. postai szállítáa.

Beretvás-pastillát

Egy új tó építése.

A vorespataki aranybányák. — Az arany kihuzása a széken.

öt óraker a herkulesfürdői állomáson. Végre beismerő ezt is, azonban a büncselekményről mit sem akart tudni, és ezt csak akkor ismerte be, a mikor a szörkabaján lévő vérfoltokat, pelyvaszálkákat, valamint a sajjakézüleg váltott eredeti vasuti jegyét neki megmutattuk. Ez úgy hatott rá mint a villámcsapás. És mindjárt előadta, hogy ő egyedül gyilkolta meg Szuru Pál fűtőt, s az elkövetés után annak csizmáját és kalapját hátaskosarába rakta s hazafelé gyalogolt, de utközben, mielőtt a topliczi vasuti állomáshoz ért volna, az utmellei réten — ezt — és az őszes még magánál rejtett tárgyakat egy szénaboglya alá eldugta, azután az ottani váróterembe azándékozott bemenni, hogy ott a reggeli vonatot megvárja, de mert onnan elutasították, Herkulesfürdőig gyalogolt s ott reggel öt óraker vonatra ült.

A szénaboglyát átkutatva abban egy darab batlóvetü 12 min. forgópisztolyt, 11 darab töltényt, egy darab nagy konyhakést, egy zsebkést, egy ollót, a meggyilkolt kalapját és egy pár csizmáját csakugyan előtaláltuk. Majd az édesatyja lakásán tartott alapos házkutatás után a hátaskosár, a vörös ing és alsónadrág is előkerült, és megkerült a berliner kendő tulajdonosa is. A nővéreé volt.

Az erre következő kikérdezés során aztán előadta, hogy december 27-én, a délutáni órákban az orsovai vasuti állomáson sétálgatott, a mikor a petroleumgyárból kijöttek a munkások. Gondolta, hogy ezeknek már biztosan van sok pénzük, mert heti bérüket felvették. Szuru Pál fűtőt a vasuti váróteremben úgy vette észre, hogy egy vasuti őr annak azt magyarázta, hogy Petroszényig 16 koronát kell fizetnie, de este nem utazhat el, mivel a vonatnak nincs csatlakozása. Ez szegyet ütött fejébe s Szuruval csakhamar barátságot kötött, s nem sokára a teremből az állomás épülete alatti pálínkamérésbe mentek, ott közösen kevés pálínkát fogyasztottak, miközben megbeszélték, hogy másnap reggel együtt fognak elutazni. Később átmentek egy másik pálínkamérésbe, hol tovább pálínkáltak. Este 9 óra tájban aztán, hogy bálóhelyet keressenek, Orsova felé indultak, s a mint épen a Csernaréten álló azon házhoz érkeztek, hol Szuru fűtő előzőleg lakott ott megállottak s a tervet megváltoztatták, hogy minék menjen k most még be Orsovára, hideg úgy esines, ott pedig az éjjeli szállásért még fizetni is kellene, jobb lesz, ha a ház mellett a kert végére húzódnak s ott lefelűsznek. Ez meg is történt, tettes a bátaskosarát válláról levéve, abból a pelyvát fejeváncos gyanánt a földre ürítette, s így egymás mellé lefeküdtek. Körülbelül öt perc múlva Szuru Pál (ittas is léven) elaludt, mire Gorovezku a boeskorokapuzójában elrejtve volt nagy konyhakését elővette s Szuru Pál nyakán egy vágást mért, mire az felugrott, de mindjárt hanyatt esett, mire a szivébe, majd a mellének jobb oldalába szúrta, s mikor Szuru még mindig élt és hasra fordult, nyolcz erőteljes szurást mért az áldozat hátába. Mikor látta, hogy az többé nem mozdul, pénze után kutatott, de bizony nem találta, mert Szuru valószínűleg akkor, midőn felugrott, kirántotta tárczáját a zsebéből s agonizálása közben a puba földre rugdosta azt. Midőn pedig ő habirozottan látta, a mint Szuru a pénztárczáját a vasuti állomáson és a pálínkamérésekben is kivette s pénzt többször számálgatta, ebbeli dühében és mert azt hitto, hogy azt valahol a ruhában elrejtve előtalálhatja, annak tustéröl a ruhát letépte, és az így megtalált munkakönyvét apróra

összeszaggatta, oldobta, az áldozatot pedig öt-hat lépésig a kerítéshez cipelte s a kerítésen át a bekerített kerthe be dobozta, azután pedig a ruhadarabjait, kalapját és csizmáját kosarába tette s hazafelé indult.

S bár a bíróságnak való átadás után eme beismerő vallomását vissza vonta s úgy itt, mint később a törvénszéknél a főtárgyaláson újabb és újabb valótlan állításokkal hozakodva elő, hogy a cselekményt más követte el, hogy s kosarába má tette az általa elvitt tárgyakat és azért rejtette azt el a szénaboglya alá, mindezek daczára a karánsebesi kir. törvénszék, a számos bűnjel és tanuvallomások, valamint rovott multjára való tekintettel, őt kötél általi halálra ítélte, mely ítélet megkegyelmezés folytán életfogytiglani fegyházra lett átváltoztatva.

Régi magyar puskaművesekről

A puska használatával, leszámítva talán a legelső kísérleteket egyidejű a magyar puskaművesség kezdete. Érdekes dolgokat olvasunk erre vonatkozólag Nagy Géza, ismert tudósunk egy cikkében, melyből mi is átvesszük az alábbiakat. Bizonyos, hogy Mátyás királynak már voltak puskásai, mint nápolyi követének, Veronai Gábor egri bicornok-püspöknek irt s 1481 márczius 10-én Zágrábban kelt levelében olvasható. I. Miksa császár, ki sokban utánazta Mátyást, 1499 körül látta el a landaknechtek egy részét könnyű kézi fegyverekkel, melyek jóval rövidebbek és könnyebbek voltak, mint a szakállaspuskák, sőt a későbbi muskétáknál is kisebb volt e kézi fegyverek súlya. Ezyones adat hiányában is elmondhatjuk Mátyás királyról, hogy mint az ágyukat, a puskákat is itthon készítette.

A halála utáni évekből már közvetlen adatokkal is rendelkezünk. Nevezetesen csakhamar azután, hogy Németországban feltalálták a tűzköves puskát, az egri püspökség főkormányzója egy Cseh Gáspár nevű városzolgát küldött ki, hogy Hippolyt püspök számára vásároljon egy puskát azokból, melyeket kövel gyujtanak meg. Ezt aztán a kormányzó elküldte Ferrarába s egyúttal intézkedett, hogy nálunk is készítsenek hasonlókat. Mikolezon állították elő a puskákat, melyeket aztán Hippolyt Ferrarába vitetett; egynek az ára négy arany forint volt, míg a közönséges puskáké két arany.

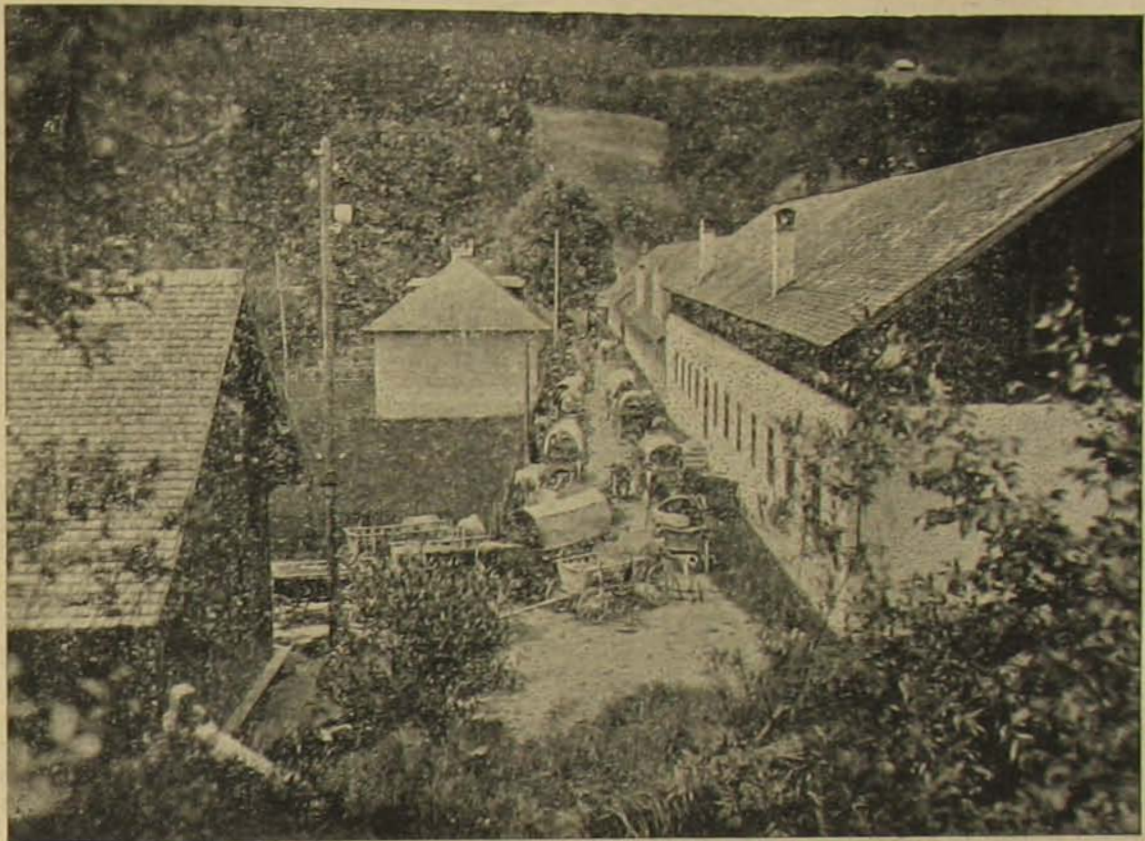
Majd a Szepességben lendült föl a kézi tüzi fegyverek gyártása, mint Iglón, Gólniezbányán, Késmárkon, Lőcsén, a XVII. század folyamán pedig különösen Krompuchon (Korompán).

Azian elterjedt Felső-Magyarország többi városában is.

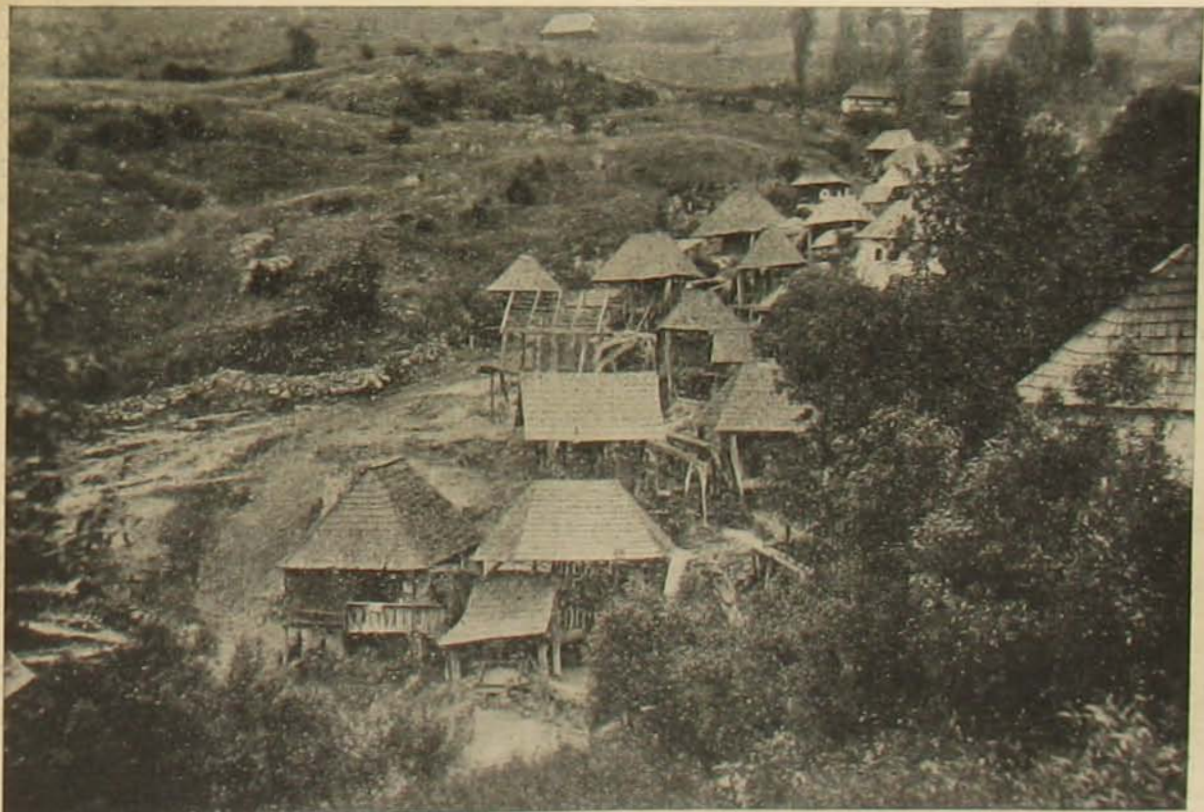
BUTOR

Kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88-59.

BUTOR

A zuzott aranyércz beváltása.

A verespatai aranybányák. — Terraszzerűen épített zuzdák.

Kassán már 1510-ben készítettek puskaágyakat, de a csöveket még a XVI. század derekán is a Szepességen vásárolták. A régi kassai iparos életről a kassai városi levéltár adatai szerint 1573-ban tűnik föl a legelső kassai puskaműves, Lang Jakab neve. Mint ez, a későbbiek is német nevek s valószínűleg jobbra németországiak, a miért már 1636-ban elváltak a magyar lakatos cséhtől; ilyenek Schirger vagy Sürger Orbán (1626—43 kör.), ki 1626-ban kapott polgárjogot, Schindler János (1628), Mentzel János (1631—47 kör.), stb. Csak nagykésőn, 1762-ben találunk egy magyar puskaművest, Muly Jánost (1762).

Már előbből, 1556-ból említenek ugyancsak a kassai oklevelek egy Kovács Mihály nevű jászói puskaművest. Mint ez, a sárospataki puskaművesek is magyarok voltak. 1608-iki czéblevelük magyar nyelvű s így szabja meg teendőiket: «Puskagyártó tartozzék csinálni jó kézi puskát, mely legyen acél; más jó puskát, azt is acéllal mind agyával egyetemben elkészítvén; harmadszor jó taplós puskát.» Besztercebányán 1634 körül Hartmann Gáspár volt híres puskaműves, ki nemcsak L. Rákóczi György számára dolgozott, hanem a «bavariai herczegnek és a császár (II. Ferdinánd) fiának, az királynak» (III. Ferdiándnak is csinált puskákat «demeczkai vasból, nagy drága és erős szerszámból.»

Körmöczbányáról ismeretes Tienes János puskaműves, a kinek jó magyar neve alighanem Dienes volt. A pozsonyi ezen időbeli puskaművesek közül a XVII. század utolsó negyedében működött Neiman vagy Neuman Gáspártól maradt fenn néhány fegyver. Bajta kívül alig egy-két olyan régebbi magyarországi puskaművesről van tudomásom, kinek készítményei is ismeretesek. Ilyen Neistner Ferencz budai puskaműves, kitől egy kerekcs puska vésett díszítményű lakatszerkezete van a M. N. Múzeumban. A másik volt Hacher Dávid Pesten; tőle 1844-ben Kiss Ferencz gyűjteményével egy kerekcs puskát szerzett a M. N. Múzeum. Egyébként pedig inkább csak sejtjük néhány XVI—XVII. századbéli fegyverről, hogy hazánkban készült, de biztosan nem tudjuk, a készítő neve pedig egészen ismeretlen.

A XVII. századból való egy kétsövű kerekcs pisztoly a herczeg Esterházy-család fraknoi várában; készítőjének neve, a csőre ütött bélyeg szerint H. betűvel kezdődött. Magyar eredetét a tusaán levő elefántcsont jelenete mutatja, mely egy oroszlánál szembe vágató, jobbában hegyes tört tartó pajzsos magyar lovasat ábrázol. A lovas viselete s fegyverzete a XVI. század hatvanas-hatvenes éveire mutat.

Talán erdélyi készítmény, tekintve, hogy más erdélyi fegyverek is vannak a herczeg Esterházyak fraknoi várában.

Ilyen kétkerces muskéta Corona (Brassó) jelzéssel és 1632. évszámmal s gazdagon ellátva áttört, vésett és vert ezüst díszítményekkel, alakokkal és jelenetekkel, minők: szarvas, sárkány, kürtős angyalalak, állatalakok közt nyilazó férfi s lenyilazott nő, lovas vadász-kutyával, török és magyar kopjás lovas, vadász, sólymok, papagály, hadi és vadászati trofeumok, virágok, lombzatai.

Egy másik muskéta két meztelen alak által tartott korona alatt a bárom farkasfognak ábrázolt Báthory-czimert tünteti föl A. B. betűkkel, melyek egy későbbi fölírat szerint (Andreas Báthori, Princ. Transy 1597.) Báthory András nevét jelentenek, de a bibornoki kalap

hiányában inkább tarthatjuk hasonnevű unokaöccsére, Báthory Zsófia atyja nevének. A czimer kidolgozása különben nagyon mögötte marad a lakatszerkezet és szerkezélemény vésett és áttört alakjainak (csalmás, buzogányos, török lovas, nyilazó lovasok, szarvas, agár, róka stb.), különösen pedig a tusa bevert aczéllindás virágainak, mely utóbbiak négy más fraknoi muskétán is előfordulnak.

A brassai ág. főgymnázium birtokában is van néhány kerekcs puska, melyek erdélyi (brassai) készítményeknek tekinthetők. Egy, mely gazdagon van díszítve elefántcsont-berakással, díszes renaissance virágokkal, mythologiai és allegorikus alakokkal.

Nagyszében láttam egy 1600 körüli, zárlemezőn bekarcsolt tulipánnal díszített kerekcs puska, melyet a nagyszébeni Brückenthal-Múzeum 1880-ban kapott ajándékba a szébeni káptalantól. Valószínűleg nagyszébeni készítmény.

De aztán hanyatlani kezdett az erdélyi puskaműveség. A XVIII. század első felében rossz szerkezetű fegyverek voltak Erdélyben, csak akkor kezdtek jobb fegyvereket használni, mint Ujfalvy Sándor, a harminczes-negyvenes évek híres vadásza írja a kolozsvári múzeumi könyvtár birtokában levő emlékirataiban, midőn báró Bánffy Farkas († 1761) erdélyi királyi táblai elnök ezek helyett Lazaro Lazarinocsöveket hozatott, melyek aztán úgy elszaporodtak, hogy a XVIII. század vége felé már alig volt nemesi ház, hol a falon ne csüngött volna ilyen cső. Mindamellett a háromszéki székelyeknél még azután is használatban voltak a durva készítésű, hosszú vadászpuskák, tenyérnyi széles acéllal és nagy kovával; mint Ujfalvy Sándor írja, legfőleg falusi cigány kovácsgyárából kerültek ki. Ebből az időből Vokal Prokop kolozsvári puskaművestől van egy fegyver a M. N. Múzeumban. A jelesebb erdélyi fegyverkészítők közé tartozott Bősörményi Ádám Marosvásárhelyen, ki 1817. augusztus 14-én halt meg negyvenöt éves korában; sirköve, melyet a «szeretett férjnek, jó atyának, gondos házigazdának» emelt családjá, ma is látható a marosvásárhelyi temetőben; az ő általa készített pisztolyokat szokta használni a golyólövésben kiválóan jártas gróf Korniss Gáspár; nyeregkapján függött — írja Ujfalvy S. — rendkívül hosszú pár pisztoly, Marosvásárhelyt a Bősörményi készítménye; ezekkel úton-útfélen madarat, kutyát, macskát, néha vadat is futtában, röptében lőtt. Bősörményi készítményeiből eddigelé egyetlenegy darab sem került a kezembe, bár 1895-ben nagyon utána jártam, hogy bemutathassuk az ezredévi kiállításon. Ép úgy nem láttam egy másik, ezen időtájban élt magyar puskaműves, az aradi Simon Imre készítményeit, ki mint zalamegyei eredetű nemes, Zalamegye 1819-iki bizonyítványa alapján vétetett föl 1820-ban az aradmegyei nemesek sorába.

Általában a kováspuskákon még csak elvétve található egy-egy magyar puskaműves neve, mint a már említettekén kívül Alexi Lőrincz (Lőcsé), Floch Domokosé (Pest), Gaichlingeré (Szombathely), Jung Jánosé (Bazin) Stranski Ferenczé (Frakno), Zschernich B.-ó (Nagyszombat). Leggyakrabban fordulnak elő a pozsonyiak, a kik a XVIII. század-folyamán a legszebb s legjobb fegyvereket készítették nálunk s nemcsak a közelben lakó főurak, Pálffyak (Pozsony, Királyfa), gróf Erdődyek (Galgócz), gróf Keglevichék (Kistapolcsány) és a többi, hanem az udvar számára is dolgoztak,

Merkur kerékpárok

legfinomabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jótállás mellett. Csekély havi részletfizetésre.

— Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —

Osendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 30% árengedm. részesülnek.

Arjegyzőket ingyen és bérmentés nélkül **DÉRY EDE** kerékpár- és varrógép **SZEGED.** nagyraktár 56

A rózsáról.

Nagyon régen — a tudósok által úgynevezett terciér — korszakban fordult elő először a Földön a rózsza vad-rózsza alakjában. Bölcsőjéül a középzásai főnsíkokt vetetjük. Innen kerekedett föl a nagyratörő virágocska, hogy meghódítsa a világot. A szelek szárnyán elterjed az északi földtekén, a sarkvidék jégeivatagjai kivételével, és mindenütt alkalmazkodott a talaj és égbajlat nyújtotta létfeltételekhez. A fennsíkon, a hol éles szél fúj s a levegő hideg és metsző, selyemszórú mezbe burkolódzott és megnövelte leveleinek számát, hogy jobban és szabadabban vehessen lélegzetet. Az erdőben tűskével védekezett a kászó növényektől, melyek elzárták tőle a levegőt s a világosságot. A melegebb tájakon elsímitotta, megesiszolta és keményebbé tette a leveleit, melyek egyáltalán elpárologtató felületei is, hogy higözöltségét csökkentse és a napsugár tulságosan erős hatásától megmenekedjék. A mérsékelt földön azonban ideje és alkalmá volt rá, hogy boldoguljon és tökéletesedjék; mint a hogyan a szorgalmas polgár-ember, a ki keserves küzdés után végre biztos rövbe jut, megelégedett arczúvá lesz és családalapításra gondol. Már ebben a vadrózsza-korában is felötlik azonban a rózsának az a csodálatos képessége, hogy mindig más-más ruhába tud öltözni.

Az embernek a kis virág, úgy látszik, már korán fölött: megvédte állati és növényi ellenségeitől, gondos ápolással szepíteni törekedett, másszóval művelni kezdte. Rájöttek e művelés, tenyésztés során, hogy ha észszerűen történik, a viráglevelék porzóinak átváltoztatása a virág megduplázásával jár. A dupla rózsát ismerték már Ázsia régi népei is: kétségtelen bizonyossággal csak a görög kultúra fejlettebb korszakában lehet ezt kimutatni. Herodotosz elmondja, hogy Midász király korában Hellaszban batvanlevelű rózsát találtak. Ez az a virág, melyet Teofrasztosz „százlevelű rózsá”-nak nevezett s mely különböző alakban a múlt század közepéig divatos volt. A rómaiak tökéletesítették a rózsatenyésztést: szép rózsáknak preneszti rózsza, presztumi rózsza, kampániai rózsza, mitétuszi rózsza volt a neve. Vergiliusz és Horáciusz versben, Plinius prózában énekeltek meg e rózsafajokat. Ismerték már a melegágy intézményét is, sőt e téren kifejtett fényűzésen a szigorú Seneca meg is botránkozott.

— Hiszen a természettel ellenkezik — mondotta — ha azt akarjuk, hogy rózsánk minden évszakban legyen.

Divatba jött, hogy a rózsafát kitegyék virágcserepben az ablakba. Marciálisz dicsécszik kis függő rózsakertjével, Juvenálisz pedig, a ki az egész világgal elégedetlen volt, rámutatott arra a veszedelemre, mellyel a virágcserep a járókelőt fenyegeti. A rómaiaknál a rózsakultusz oly fokra bágott, hogy életük minden fontosabb mozzanatánál szerepet jutattak neki; az istenek imádásánál, házasságuk alkalmával, bőséges banketteken, továbbá temetőikben, a hol majdnem valamennyi sír rózsával volt ékes. A virágok királynője iránt való ez a rajongó szeretet azonban sok évszázadra elszunynyadt, mikor a néprándorlás korában barbár kezek minden kulturát megszüntettek s az élet minden örömet tönkretették.

A középkorban a rózsát csak kolostorokban és várakban találjuk meg, melyeknek kertje ugyan vetemény- és gyümölcstermesztés céljára szolgált, a hol azonban bébe-korba egyegy rózsza is üdítette a szemet és az orrot. Később, körülbelül a tizenötödik században terjedt el e virágokert Nyugat- és Közép-Európában,

legelső sorban Franciaországban. De az olasz kert s az ezt követő francia szimmetrikus kert nem türt semmiféle szabályelleneséget, már pedig ama kor rózsája, az Alba, a Damas, a Provins, nehezen volt fegyelmehető. Ezért jobban szerettek abban az időben más virágot, a tulipánt vagy a jáczintot melyet sorjába lehetett fölállítani, mint a katonát. A rózsatenyésztés tehát a római ókortól a tizennyolcadik századig csak keveset haladt előre. Szerencsére reakció támadt a kertművészet terén. Ez a reakció jórészt az angol kerttérhódításának és Jozefin francia császárné virágkedvelésének köszönhető.

Khinában és Japánországban járt utazók ugyanis nem sokkal előbb egészen új rózsafajokat hoztak Angliába: a kínai rózsát, kamcsatkai rózsát, teailatú rózsát (tea-rózsát), Miss Lawrance rózsáját és másokat. Ezeknek a fajoknak, melyek egészen másként festettek, mint a minőket addig ismertek, megvolt az az elsőbbségük is, hogy úgyszólván mindig virágoztak, színük késő őszig friss és üde maradt. Nagyon természetes tehát, hogy tárt fogadták, különösen Angliában, a honnan hamarosan elterjedt a többi országba is.

Annak a dicsősége azonban, hogy a messze Kelet rózsáját megfegyelmehették, a legújabb koré, szinte ast mondhatnók, napjainké. Keresztezéssel ugyanis kitenyésztették a legszebb, a legnemesebb fajokat, melyekről ma már aligha lehetne rokonságot kisütni keleti őseivel. A keresztezésnek köszönhető, hogy abból a száz rózsafajból, melyet 1800-ban ismertek, 1828-ban már kétezertőzsza lett, 1845-ben pedig mintegy ötezer volt a különböző rózsafajok száma, mely ma már közel kilenczezerre tehető. Pedig a rózsatenyésztés és keresztezés még csak most éli virágkorát.

KÉPEINKHEZ.

A verespataki aranybányászat.

A világ legrégebbi aranybányászata, mint azt a helyszínen túllát jelekből és a kezdetleges munka nyomából kétségtelenül következtetni lehet, az Alsó-Febér megyében fekvő Verespatak község határában van. Bányászat folyt itt már azokban az időkben is, mikor az ember még nem is ismerte a vasat. Az ezenkori bányásznak még nem volt vésője és kalapácsa. De mert a sziklát valamiképp törni-zúzni kellett, ha hozzá akart jutni az aranyhoz, hát fogta magát, tüzet rakott a szikla oldalába s mikor az aranytartalmú kő már izzóvá meledelt az erős tüztől, leöntötte hidegvizel. A hirtelen hőváltozás által a kő egy bizonyos vastagságu rétege megrepedezett, porlékonyává vált, a bányász pedig liszt finomságúvá törte ezt a darabos port s így szedte ki belőle az aranyat. Így lett bedolgozva illetve kibányászva a Csetátye-hegy kúnya, a hol — mint azt a visszamaradt nyomok mutatják — óriási mértékben folyt az efféle bányászat.

A rómaiak korából, mikor már vésővel és kalapácsal dolgoztak az emberek, szintén sok emlék maradt Verespatakon. Egész tárnák állanak fenn mai napig is, melyeket a rómaiak vésője vajt. Ezek a munkálatok, úgy a régebbi mint az újabb munkálatoktól nagyon jól megkülönböztethetők. A sok római emlék között különös említést érdemelnek a verespataki bányákban talált azok a teleirt viuszkos táblák, a melyek bányászati feljegyzéseket tartalmaznak s egyedüli okmányok a római korból, melyeket a római ember sajátközüléig irt.

Verespatak azonban nemcsak története folytán nevezetes, hanem gazdagságánál fogva is. A legdúsabb arany-

érezek innen kerültek a világ összes muzenmaiba. Sokszor találtak itt egy darabban szabad aranyat, mely több mázsát is nyomott. S sokszor találták az aranyat kristályos alakban is, a mi máshol nagy ritkaság.

Két hely, a Csetátye és a irnyik tartalmazza az aranyérezeket. A bányászatot azonban nem valami modern nagy iparvállalat üzi, hanem mind kisemberek, a kik minden újabb s nagyobb érczmenyiség felfedezésénél rendszeren 32-es csoportba társulva, saját napszámosaikkal veszik munkába az új telepet s a kibányásztott érczen minden szombatot megosztzkodva, mindenik saját külön zúzómalmába viszi a részét s ott végzi el az aranykiválászás további műveletét a még a bronzkorból visszamaradt primitív eszközeivel.

Szinte megmagyarázhatatlan, de való tény, hogy míg ezek a kisemberek az ő ókorba való munkalataikkal igen szép eredményeket érnek el az aranytermelés terén, addig az a néhány újabb és modern iparvállalat, a melyek az újabb időkben létesítettek, mind tönkrementek.

A jelen szamunkban között képeken Verespatok látképét s az aranytermelés, illetve feldolgozás egyes műveleteit és műhelyeit mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

Adományok. A létesítendő csendőrségiinternátus alapja újabban a következő adományokkal gazdagodott; a putnoki őrstől a lapunk mult számában jelzett és 355 koronát eredményezett multság utólagos bevételeként öt korona, a kisterenyei őrstől, az internátus javára július 19-én rendezett nyári multság tiszta jövedelme 25 K 12 fillér. A jótékonyezelu alap ezen adományokkal 24,460 korona 92 fillérré emelkedett.

Legénységi magánegyenruha viselése. A három éven túl szolgáló csendőrségi legénységnek, szolgálaton kívül finomabb anyagból készült magán (extra) egyenruha viselése, valamint a diagonál pamutzövethől készült zubbony és nadrágnak, az összes legénység által a laktanyákban és az őrsállomásokon az ily nadrágoknak korlátozással szolgálatban való viselhetése engedélyeztetvén, az erre vonatkozó 35,060/16—911. számú honvédelmi miniszteri rendeletet az olvasó lapunk mai számának hivatalos részében találja.

Lovaglónadrág rendezesítésese. Az eddigi bőrönadrágok helyett a folyó évi 8783/eln. számú honvédelmi miniszteri rendelettel kék-szürke téli nadrág posztóból készitendő, ülésben bővebb szabásban, bőrboríték nélküli „lovaglónadrág” rendszeresitett. Ezen nadrágok megkopott ülőrésze és a térdek belső megkopott oldalai, szükség esetén, hasonminőségű posztóval lesznek bevonandók.

Leégett laktanya. A gömörmezei Rimakokován, július 3-án pusztított tűzvész alkalmával, az ottani őrs-laktanya is teljesen leégett.

Egy őrsvezető megsebesítése. Elek Lajos csendőr ez. őrsvezető és Somogyi Lajos csendőrből állott sőtörői őrsbeli járőr, július 30-án este 1/211 órakor a zalamegyei Söjörön Sebök Károly csendzavaró ittas egyént rendre utasította, ki erre a kezében nyitva tartott, de a járőr által a sötétben észre nem vett zsebkésével Elek Lajos ez. őrsvezetőt bal felkarján megszurva, súlyosan megsebesitette. Sebök a járőr által, fegyverhasználat nélkül elfogatván, az illetékes kir. ügyészségnek átadatott.

Ellenszegülés. A pestmezei Dány községben, július 30-án megtartott bucsu alkalmával Szabó István ottani lakos ellen, az általa kifejtett ellenszegülés letörésére, Czeidor Imre valkói és Kotolák András kókai őrsbeli csendőr ez. őrsvezetőkből állott járőr, annak könnyű sérülésével végződő szuronyt használt.

KÜLÖNFÉLÉK.

Képhanisítások. Mikor III. Napoleon apává lett, a nagy esemény fölött való örömeiben a pápának ajánlékot küldött: pompás sèvres-i porcellánból való vázát, a melyet a Vatikán képtárának nagytermében helyeztek el. IX. Pius valami mód viszonzni kívánta szívességét és úgy határozott, hogy valami értékes képet küld a francziák császárjának. Hogy méltó legyen az ajándék, műtörtűt kerestek a kép kiválászására. Néhány nap multán jelentkezett is egy úr, a ki azt jelentette a pápának, hogy csodás képre akad, egy valódi Bartolomeora talált s ez a mükines a bűnbánó Magdolnát ábrázolja a pusztán és természetes nagyságban. A képért 50.000 koronát követelt, a pápa szemhunyorítás nélkül fizetett és a műremeket rögtön elküldötte barátjának, III. Napoleonnak. A Louvre igazgatója vén róka volt ám és rögtön megállapította a képről, hogy hamis, így hát a pápa ajánléka a lomlába került, a bol már hevert néhány bami-sitvány. Ezt a hiszlóriát Paladini beszéli el a „Messagero” hasábjain, de a másik története még annál is érdekesebb: Egy kitűnő franczia másoló tulajdonában Salvatore Rosa kezéből kikerült gyönyörű tükép volt a 30.000 koronát követelt azért. Lord P... gazdag angol belebolondult a képbe, megvette tehát. A másoló azonban azt kívánta, hogy egy ideig bagyja meg nála a képet, mert sokan szeretnék látni. A lord belement a másoló kérésébe és ugyancsak a másoló kérésére, nehogy valami csalafintaság történhessen, a kép bátsó részére, a vászonra rányomta a pecsétjét. A lord boldogan utazott haza Londonba és néhány nap multán megjött utána a kép is. Több hozzáértő fejcsóválva nézte az állítólagos Salvatore Rosát és az egyik ki is jelentette: „A vászon tényleg régi, de a festmény modern és bizonyosan ma élő festő kezéből származó. Néhány évvel később ugyanez a kópé másoló eladta az igazán eredeti Salvatore Rosát, természetesen rengetegül drágán. Ekkor derült csak ki, hogy miként csapta be lord P...t. A lordnak eladott másolatot rászögezte az eredeti képre s a lord nem is gyanakodott, mert hiszen hátul a bová a pecsétjét ütötte, az eredeti kép volt.

Nyugat-Európa szállodái. Oklahoma City, az Egyesült-Államok hasonló nevű territoriuma lakosainak erkölcsi-éiről a nyugati államok kulturezentrumaiban számtalan anekdóta kering. Ezek tulzottak ugyan, de azért mégis közelebb állanak a valósághoz, semmint gondolná az ember. Ezen a vidéken a melyet, valósággal ellepnek a szoroneselovngok, mindenekelőtt a közbiztonság áll igen gyenge lábun, de a groteszk dolgokban sincsen hiány. Az ottani szállóviszonyok például igen érdekesek. Minden szállószobában ott van ez a felírás: „Olyan vendégek, a kik esizmában alusznak, ráfizetnek. Három kopogás a falon azt jelenti, hogy rahlógylkos van a szállóban és minden vendégnek fel kell kelni. Kéretik, hogy a téglákat(!) a matrácokból ne huzzák ki a vendégek. Ha a szobában esne az eső, kérjük a vendégeket, hogy basználják az ágy alatt található ernyőt. A vendégek kéretnek, hogy ne löjjenek zenéléa közben a szálló karmesterére.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

D. L. Csendőrök a koronaórsághoz át nem léphetnek.

5555. 1. Erről nem tudunk semmit. 2. Még bizonytalan.

P. A. I. A méltányosság szerint nem.

Galgamenti úrs. Forduljon kérdésével Havranek János csendőrhadnagy úrhoz Rimaszombat.

40. L. Halászati jegy kell, különben nem rákászhat. Ha nincs, kihágás.

Komárom. Nem tépheti el.

Dna. Három éven túl szolgáló legénység igen.

Szatmárnémeti. 1. Szolgálati úton kell kérni. 2. Lehet 3. Bajos dolog, ha bizonyítani nem tud.

161. Szolgálati ügy.

P. J. 8275. 1. A táborig jelvény nyáron lehetőleg csérfalomb ennek hiányában vagy télen fenyőgaly, mely körülbelül 16 cm. hosszú és 13 cm. széles legyen. Viselendő: Békében: Ó császári és apostoli kir. Felsege születésnapja, Szent István király napja, Úrnapija és feltámadási ünnepély alkalmából való kivonulásoknál. Ó császári és apostoli kir. Felsege által tartandó díszszemlén és mindazon ünnepélyek alkalmával, a melyekhez a tábornokok teljes díszben jelennek meg; végre akkor, midőn annak feltűzése külön elrendeltetik. 2. Nem kell épen három levélnek lenni. 3. Minden csapattest használhatja.

1116. Értesülésünk szerint nem.

Lovas csendőr. Kérheti szolgálati úton.

606. Nyugdíj jár.

888. 1. Személyesen nem, de közvetítés útján igen. 2. Nyugdíjra van igénye.

L. E. Borszék. Az 1901. évi 64573. számú belügyminiszteri rendelet 8. §-a szerint báb (hordozható) és tekebáb szerencsejáték nem engedélyezhető.

A. Ó. 1. A hatósági felügyelet és ellenőrzés alatt álló gőzkazánok önálló fűtésére és a gőzgépek önálló kezelésére csak oly egyének alkalmazhatók, kik erre képesítve vannak. 2. Kezelsz. m. r. 22790 1886. és 17003—1901. 3. Forduljon az illetékes iparfelügyelőhöz.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

35,060/16. szám. Az 1908. évi november hó 12-én kelt 11,217/eln. számú rendeletemet hatályon kívül helyezve, megengedem, hogy a m. kir. és a m. kir. horvát-szlavon csendőrség legénysége az 1909. évi június hó 11-én kelt 63,668/16. számú rendelettemmel elfogadott színű és minőségű, finomabb anyagból készült, de teljesen szabályszerű következő magán (extra) egyenruházatot az alábbi megszorítással viselhesse:

I. A csendőrségnél három éven túl szolgáló legénység — beleértve a tisztjelölteket, járás- és törzsőrmestereket is — kizárólag szolgálaton kívül: posztó, illetőleg gyapjuszövetből:

sötétzöld kamgárn dolmányt,
sötétzöld kamgárn zubbonyt,
kékszürke trikot pantallót,
kékszürke kamgárn pantallót,
drapp kamgárn pantallót és
kékszürke köpenyt.

II. Az összes legénység, beleértve a tisztjelölteket, járás- és törzsőrmestereket is:

1. drapp diagonál pamutszövet zubbonyt, kizárólag a laktanyákban és irodákban;

2. drapp diagonál pamutszövet pantallót a következő esetekben és pedig:

a) minden az őrsállomáson gyalog teljesítendő szolgálatok alkalmával;

b) helyőrséggel bíró állomásokon szolgálaton kívül, de csak hétélnapi napokon, ha díszfőveg (kalap) viselése előírva, vagy elrendelve nem lett;

c) helyőrséggel nem bíró állomásokon korlátozás nélkül. A helyben — őrsállomáson, — teljesítendő szolgálatoknál a II. 2. pont alatt említett pantallónak viselését, az egyöntetűség, évszak és időjárás figyelembe vételével az őrsparancsnok állapítja meg.

Helyőrséggel bíró állomásokon a szolgálaton kívüli öltözködésre nézve a katonai, illetve a honvéd állomásparancsnokság által kiadott intézkedések a csendőrségre is mérvadóak.

Díszkivonulásokhoz és oly alkalmakkor, a midőn a

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közhadsereg szerződ. szállító!

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. :: :: ::

Kiváratra árjegyzéket bérmentve küldünk

legénység szolgálaton kívül díszben (kalap és dolmány) jelenik meg, a drapp diagonál pamutzövet pantalló nem viselhető.

Figyelem fordítandó arra, hogy a drapp diagonál pamutzövet zubbony és pantalló mindig tiszta és kifogástalan legyen.

Megjegyzem itt egyidejűleg, iszerint belügyminiszter úr hozzájárult ahhoz, hogy a drapp diagonál pamutzövet pantalló is — tekintve előállításí árának csekélységét. — a tömeg terhére a szükséghez képest (két drb.) beszereztessek.

Budapesten, 1911. évi július hó 17-én.

Hazaí Samu, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Előléptettek:

1911 augusztus 1ével:

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Dányi Gyula, Jeles Ferencz, Salamon Ferencz, Czve-
renkár Márton, Fülöp Sándor és Asztalos György csend-
őrök; továbbá:

ugranazon nappal:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Keller György és Németh István csendőrök. *csendőr*
cz. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel:

A I. osztály legénységi katonai szolgálati jellel el-
látatott:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Tóth János II. járásőrmester, 1911 június 21-én;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Vlasita János járásőr ester, 1911 augusztus 8-án.

A II. osztály legénységi katonai szolgálati jellel el-
látatott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Tamás János cz. őrsvezető, 1911 július 21-én;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:

Pándy Gyula cz. őrs ester, 1911 július 6-án, Bába
György csendőr cz. őrsvezető, 1911 július 6-án és Ko-
lintus Miklós cz. őrsvezető, 1911 július 18-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Nagy István I., Horváth István IX., Krämer Miklós,
Végh Dávid, Kovács Gábor, Sznopek Horváth János,
Majsa Lajos, Székely János, Kiss Gyula I. Kálmán
Gyula, Zakó Farkas, Markotán Imre, Bassa Márkus,
Szegedi János, Kiss József, Dobos Lajos, Varga József I.,
Gerecs Gyula, Horváth Antal, Ambrus József, Izer Já-
nos, Szabó Gyula, Dreszelt Károly, Kövér Károly,
Prunner József, Milkovics János, Tóth János, Varga
János III., Szücs Lajos, Bata József, Nyitrai István,
Kurucz János, Reinport Bálint és Kovács József csendőrök.

Névváltoztatások:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Andrejka László csendőr cz. őrsvezető, a m. kir. bel-
ügyminiszter urnak 1911. évi 86.872/VI—a. szám alatt
kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Andrási»-ra vál-
toztatta.

Muntyán Ágoston csendőr, a m. kir. belügyminiszter
urnak 1911. évi 76.240/VI—a. szám alatt kelt engedélye
alapján, vezetéknévét «Mezei»-re változtatta.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Auer Sándor próbacsendőr cz. őrsvezető, a m. kir.
belügyminiszter urnak 1911. évi 76.249/VI—a. szám
alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Almás»-ra
változtatta.

3-szori bekenésre meg-
szabadul kelle-
metlen láb-, kéz-
és hónaljzadásától a Riesz-féle kenőcs hasz-
nálata által. 120 fillér beküldése ellenében
bérmentve, utánvétellel 175 fillérért szállítja
Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógy-
szertára, Budapest, Széna-tér 1. (Azelőtt
Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óva-
kodjék. — Postai szétküldés naponként. —
Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

...: Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...:

Belügyminiszter ur által elrendelt új mintájú erkölcsi és vagyoni
bizonyítvány raktárunkon már kapható.